

ERIVAN BİLDİRİSİ

(Avrupa Yükseköğretim Alanı Bakanlar Konferansı – Erivan 2015)

Biz, bakanlar olarak, 14-15 Mayıs 2015 tarihlerinde Erivan’da toplanarak, Bologna’da bizden öncekilere ilham veren bakış açısının farklı politik, kültürel ve akademik geleneklere sahip 47 ülkenin açık diyalog, ortak hedefler ve sorumluluklar temelinde, Avrupa Yükseköğretim Alanına (EHEA) sebebiyet verdiğinin önemini bilmekten gurur duyuyoruz. Hep birlikte gönüllü olarak, yükseköğretim sistemlerimizin gönüllü olarak bir noktada birleşmesi ve işbirliği halinde yeniden düzenlenmesi süreciyle meşgul olmaktayız. Bu yükseköğretim için kamusal sorumluluk, akademik özgürlük, kurumsal özerklik ve bütünlüğe olan bağlılığı temel alır. Güçlü bir kamusal finansman sağlamaya dayalı ve ortak bir derecelendirme yapısı, kalite güvencesi ve tanınma ile ilgili ilke ve süreçlerde ortak bir anlayış ve birtakım ortak araçlar yoluyla yürütülür.

Bologna Reformları sayesinde, öğrencilerin ve mezunların çalışma süreleri ve yeterliliklerinin tanınarak Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) içerisinde hareket edebilmelerini sağlayabilmek adına gelişim sağlanmış; çalışma programları mezunlara gerek çalışmalarına devam edebilmek için gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri, gerekse Avrupa İş Piyasası’na girmelerini sağlamış; kurumlar uluslararası bağlamda artan bir şekilde daha aktif olmaya başlamış; akademisyenler ortak öğretim ve araştırma programlarında ortaklaşa çalışmışlardır. Avrupa Yükseköğretim Alanı, dünyanın diğer bölgeleriyle diyalog ortamı yaratmış ve yapılandırılmış bir işbirliği modeli olarak düşünülmektedir.

Yine de, yapısal reformların uygulanması değişkenlik göstermekte ve araçlar bazen yanlış bir şekilde ya da bürokratik ve yüzeysel olarak kullanılmaktadır. Avrupa Yükseköğretim Alanı’nın tam potansiyeline ulaşması için, yükseköğretim sistemlerimizin sürekli olarak gelişimi ve akademik çevrelerin daha fazla katılımı gereklidir. Çalışmayı tamamlamayı taahhüt ediyor ve işbirliğimiz için yeni bir itici güce ihtiyacımız olduğunu fark ediyoruz.

Günümüzde Avrupa Yükseköğretim Alanı ciddi zorluklarla mücadele etmektedir. Devam eden ekonomik ve sosyal kriz, dramatik seviyelerdeki işsizlik, genç insanların giderek artan oranda marjinalleşmesi, demografik değişiklikler, yeni göç şekilleri ve ülkelerin kendi

içerindeki ve birbirleri arasındaki anlaşmazlıkların yanı sıra aşırılık ve radikalleşmeyle karşı karşıyadır. Diğer taraftan, öğrenci ve personelin hareketliliklerinin artması, karşılıklı anlayışı teşvik etmekte, bilgi ve teknolojinin hızlı gelişimi toplumlar ve ekonomileri etkilemekte, yükseköğretimin ve araştırmanın dönüşümünde giderek artan önemli bir rol oynamaktadır.

Avrupa Yükseköğretim Alanı bu zorlukların üstüne gitmek ve bu olanakları Avrupa'nın işbirliği ve değişimi aracılığıyla ortak amaçların peşinden giderek ve dünya üzerindeki diğer paydaşlarla diyalog içerisinde en üst noktaya çıkarmakta önemli bir rol oynamaktadır. Başlangıçtaki bakış açımızı yenilemeli ve Avrupa Yükseköğretim Alanı yapısını sağlamlaştırmalıyız.

Yenilenmiş bir vizyon: önceliklerimiz

2020 yılı itibariyle her birimizin yükseköğretim sistemleriyle ilgili güven tesis edebilmek için tüm üye ülkelerde ortak hedeflerin uygulandığı, öğrenci ve mezunların kolaylıkla hareketinin sağlanabilmesi için yeterliliklerinin otomatik tanınmasının gerçek olduğu, yükseköğretimin etkin bir şekilde “kapsayıcı toplumlar” yaratabilmek için demokratik değerler ve insan haklarını baz alarak ve Avrupa vatandaşlığı, yenilik ve istihdam edilebilirlik için gereken yetkinlik ve becerilerin eğitim olanakları vasıtasıyla sağlandığı bir Avrupa Yükseköğretim Alanı yaratmaya kararlıyız. Öğrencileri ve personeli akademik özgürlükle ilgili haklarını kullanmak ve özerk yükseköğretim kurumlarının yönetiminde tam paydaş olarak temsil edilmelerinin sağlanması için destekleyip koruyacağız. Yükseköğretim kurumlarını kültürlerarası anlayışı, eleştirel düşünceyi, politik ve dinsel toleransı, cinsiyet eşitliğini, demokratik ve yurttaşlıkla ilgili değerleri ve “kapsayıcı toplumların” temelini atabilmek için Avrupa ve dünya vatandaşlığını güçlendirmeyi teşvik etmek için gösterdikleri çabaları destekleyeceğiz. Aynı zamanda Avrupa Yükseköğretim Alanı ile Avrupa Araştırma Alanı arasındaki ilişkiyi güçlendireceğiz.

Gelecek yıllarda ortak amacımız yeni şartlar çerçevesinde aşağıdaki eşit derecede önemli hedefleri takip etmek olacaktır:

- **Öğrenim ve öğretimin kalite ve birbirleriyle olan uyumluluğunun artırılması:** Bu hedef Avrupa Yükseköğretim Alanının ana misyonudur. Yükseköğretim kurumlarını ve personeli öğrenci-merkezli öğretim çevrelerinde pedagojik yeniliklerin teşvik edilmesi, öğrenim ve öğretim için dijital teknolojilerin potansiyel faydalarından tam olarak faydalanabilmek için teşvik edeceğiz ve destekleyeceğiz. Tüm çalışma seviyelerinde öğretim, öğrenim ve araştırma arasında daha güçlü bir bağ kurulmasını teşvik edecek ve kurumlara, öğretmenlere, öğrencilere yaratıcılık, yenilik ve girişimciliği geliştirecek aktivitelerin yoğunlaştırılabilmesi için teşvik sağlayacağız. Etkili öğrenim aktiviteleri yoluyla, çalışma programları öğrencilerin kişisel amaçlarını ve toplumsal ihtiyaçlarını en iyi şekilde tatmin edecek yeterlikler geliştirmelerini sağlamalı. Bunlar öğrenim çıktılarının ve iş yükünün, esnek öğrenim yollarının ve uygun öğretim ve değerlendirme metotlarının açık bir şekilde betimlenmesiyle desteklenmelidir. Kaliteli öğretimin öneminin anlaşılması ve desteklenmesiyle akademisyenlerin öğretim yeterliliklerinin artırılabilmesi için olanaklar sağlamak gereklidir. Buna ek olarak, öğrencileri ve diğer paydaşları, müfredat tasarımı ve kalite güvencesinde akademik çevrenin tam üyeleri olarak aktif bir şekilde sürece dahil edeceğiz.
- **İş hayatları boyunca mezunların istihdam edilebilirliklerinin teşvik edilmesi:** Teknolojik gelişmelerle nitelendirilmiş, yeni iş profillerinin ortaya çıktığı, istihdam ve serbest meslek için olanakların arttığı hızlı bir şekilde değişen iş piyasasında bu hedef Avrupa Yükseköğretim Alanının ana hedefidir. Her çalışma seviyesinin sonunda mezunların iş piyasasına girebilmeleri için uygun olan yeterliliklere sahip olduklarının, aynı zamanda daha sonraki çalışma hayatlarında gerekebilecek yeni yeterlilikleri geliştirebildiklerinden emin olmalıyız. Yükseköğretim kurumlarının bu amaçlara ulaşabilmeleri için çeşitli tedbirleri araştırabilmeleri için desteklemeliyiz. Örneğin; çalışanlarla olan ilişkilerin güçlendirilmesi, teorik ve pratik öğelerin iyi bir denge içerisinde olduğu programların uygulanması, öğrencilerin girişimcilik ve yenilikçilik becerilerinin geliştirilmesiyle, mezunların kariyer gelişimlerinin takibi. Öğrenciler için yeterliliklerin çeşitliliğini ve iş seçeneklerini genişletebilmek adına, uluslararası hareketliliği ve yerleştirmeyi güçlü birer araç olarak teşvik edeceğiz.

- **Sistemlerimizi daha kapsayıcı yapmak:** Nüfuslarımız giderek daha çok çeşitlendiğinden, aynı zamanda göç ve demografik değişiklikler sebebiyle, bu hedef Avrupa Yükseköğretim Alanının ana amacıdır. Yükseköğretimde katılımın genişletilmesini, hayat boyu öğrenme de dahil, uygun ortamlarda farklı türde öğrenciler için uygun öğrenme aktiviteleri sağlayan kurumları desteklenmesini taahhüt ediyoruz. Farklı eğitim sektörleri arasındaki temas edilebilirliği ve bağlantıyı geliştirmeye çalışacağız. Yükseköğretimin sosyal boyutunu arttırıp, cinsiyet dengesini düzenleyip, dezavantajlı öğrenciler için, uluslararası hareketlilik de dahil, yükseköğretime giriş ve tamamlama olanaklarını genişleteceğiz. Çatışmalı bölgelerdeki öğrenciler ve personel için hareketlilik olanakları sağlayıp, şartlar elverişli hale geldiğinde kendi ülkelerine dönmelerini sağlamaya çalışacağız. Aynı zamanda gelecek Avrupalı nesilleri yetiştirmede önemli bir rol sahibi olan öğretmenlik eğitimi öğrencilerinin de hareketliliğini teşvik etme arzusundayız.
- **Kararlaştırılmış yapısal reformların uygulanması** Avrupa Yükseköğretim Alanının (EHEA) güçlendirilmesinin ve uzun dönem barısı için önkoşuludur. Yaygın derece yapısı ve kredi sistemi, yaygın kalite güvence sistemi standartları ve yönergeleri, hareketlilik için işbirliği ve ortak programlar ve dereceler EHEA'nın temelleridir. Yabancı ülkelerde edinilen kredilerin tanınması, akademik ve mesleki amaçlı yeterliliklerin tanınması ve önceki öğrenmenin tanınması için daha etkin politikalar geliştireceğiz. Kararlaştırılmış reformların ulusal düzeyde tam ve tutarlı uygulaması ve politika yapıcılar ve akademik topluluklar tarafından mutabakat ve müşterek mülkiyet ve paydaşların güçlü katılımını gerektirmektedir. Bazı ülkelerdeki uygulanmazlık bütün EHEA'nın işlevselliğini ve güvenilirliğini sarsmaktadır. Üye ülkelerden raporlama için daha kesin performans ölçümüne ihtiyaç duyulmaktadır. Politika diyalogları ve iyi uygulama değişimleriyle kararlaştırılmış hedeflerin uygulanmasında zorluklar yaşayan üye ülkelere hedeflenen destek sağlanacak ve daha ileri gitmek isteyenlere olanak verilecektir.
- **EHEA'nın yönetim ve çalışma yöntemleri bu zorluklar aşmak için geliştirilmelidir.** BFUG' a çalışma programına yükseköğretim çalışanlarının dahil edilmesi ve kilit taahhütlerin zamanında yada hiç uygulanmadığı durumların ele alınması hususunda öneri sunmak için kendi yönetim ve çalışma

yöntemlerini yeniden gözden geçirmesi ve basitleştirmesi bir sonraki toplantıda değerlendirilmek üzere sorulmuştur.

2018 yılında gerçekleşecek olan bir sonraki BFUG toplantısı için Fransa'nın ev sahipliği ve Haziran 2015-2018 yılları arasında EHEA'nın sekretarya görevini üstlenmesi teklifi memnuniyetle kabul edilmiştir.

Bakanlar Belarus'un Bologna Sürecinin ortaya çıkışından 16 yıl sonra kendi eğitim sistemlerini ve diğer EHEA ülkeleriyle uyumlu uygulaması konusunda, EHEA'ya katılım başvurusunu ve özellikle reformları uygulama taahhüdünü olumlu karşılamıştır. Bu bağlamda, Bakanlar Belarus'un EHEA üyesi ülkeler arasında yer almasını uygun bulmuş ve gerek ulusal otoriteler gerek paydaşlar ile BFUG tarafından uygulanması öngörülen reformlar üzerinde çalışmak için sabırsızlandıklarını belirtmiş ve Belarus'un katılımına ilişkin kararlaştırılmış yol haritası eklenmiştir. 2018 de gerçekleştirilecek olan Bakanlar konferansında yol haritasının uygulanmasına ilişkin raporun görüşülmesi BFUG'dan talep edilmiştir.

Nihayetinde, raporun çalışma grupları –Uygulama, Yapısal Reformlar, Hareketlilik ve Uluslararasılaşma, Sosyal Boyut ve Hayat Boyu Öğrenme- ve Otomatik Tanınma Rehber grubu tarafından da onaylaması ile birlikte kayda alınmıştır. Ekte yer alan önlemler benimsenmiş ve bu fırsat tüm üyelerin ve BFUG çalışmalarında tümüyle yer alan ve EHEA çalışma programına katkı sağlayan danışman üyelerin öneminin altının çizilmesinde değerlendirilmiştir.

Ekler

I. Alınan politika önlemleri

- Güncellenmiş Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi için Standartlar ve Yönergeler (ESG)
- Ortak Programların Kalite Güvencesi için Avrupa Yaklaşımı
- Güncellenmiş ECTS Kullanıcı Kılavuzu, resmi EHEA dokümanı olarak

II. Taahhütler

- Kısa dönem (ön lisans) yeterliliklerinin, Avrupa Yükseköğretim Alanı için Yeterlilikler Çerçevesine (QF-EHEA) dahil edilmesi, Dublin Tanımlayıcılarına dayalı kısa dönem yeterlilikleri ve ESG'ye göre kalite güvencesi, kısa dönem yeterliliklerinin benzeri yeterliliklerin içerilmediği durumlarda dahi üye ülkelerin ulusal sistemlerinde tanınmasına hazırlık yapmak;
- Kamu istihdamında gerekli şartları sağlamak için birinci derece (lisans derecesi) sahiplerine adil erişim imkanı sağlamak, ve işvereni lisans dereceleri dahil tüm yükseköğretim yeterliliklerinin uygun kullanımına teşvik edilmesini sağlamak;
- Kurumlarla işbirliği içerisinde mezun öğrencilerin kariyer planları ve işgücü piyasasında ki ilerlemeleri hakkında kurum yöneticilerine, potansiyel öğrencilere, velilere ve topluma sunulmak üzere güvenilir ve anlamlı bilginin sağlanması
- Lizbon tanınma Anlaşması ile tamamen uyumlu olması amacıyla ulusal düzenlemelerin 2016 yılı sonunda Bologna Sekretaryasına raporlamak üzere gözden geçirilmesi, ve ENIC NARIC Ağları ile işbirliği içinde Anlaşma Komitesi tarafından anlaşmanın yürürlükte olduğu ülkelerde anlaşmanın izlenmesini dikkate almak sebebiyle Anlaşma Komitesinden 2017 yıl sonu itibariyle raporun analizinin hazırlanması talep edilmesi,
- Yükseköğretim programlarına erişim sağlamak amacıyla önceki öğrenmenin tanınmasında engelleri kaldırmak ve önceki öğrenmeye dayanan yeterliliklerin verilmesini kolaylaştırmak, yükseköğretim kurumlarının önceki öğrenmelerin tanınması kapasitelerinin iyileştirilmesine katkıda bulunmak;
- Çerçeve içerisindeki öğrenme yollarının önceki öğrenmelerin tanınmasını yeterince sağlanması görüşüyle ulusal yeterlilikler çerçevelerinin gözden geçirilmesi
- Mesleki tanınmanın kolaylaştırılması için gönüllü ülke ve organizasyonlardan oluşan bir grup oluşturulması
- Personel hareketliliğinin teşvik edilmesi için “hareketlilik ve uluslararasılaşma” çalışma grubunun yönergelerinin dikkate alınması
- Burs ve kredilerin taşınabilirliğinin teşvik edilmesi için “hareketlilik ve uluslararasılaşma” çalışma grubunun yönergelerinin dikkate alınması
- Yükseköğretimimizin EHEA sosyal boyut stratejilerinin uygulanmasıyla daha sosyal içerikli yapılması

- Diğer EHEA ülkelerinde dinilmiş yeterliliklerinin aynı derecedeki benzer ulusal yeterlilikler ile otomatik tanınmasının sağlanması
- Yükseköğretim kurumlarımıza kalite güvencesi çıktıları üzerinde karar vermek üzere ulusal düzenlemeleri ile uyumlu bir şekilde kendi dış kalite güvence süreçleri için EQAR'a kayıtlı uygun ajansları kullanmalarına olanak sağlanması